

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare
MSB
registrator@msb.se

Handläggare
SH-BK
Andreas Cronström

Datum
2021-09-17

Vårt ärendenummer
03278-2021

Ert ärendenummer
2021-09150

Lista på viktiga samhällsfunktioner till stöd för att identifiera samhällsviktig verksamhet

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten tillstyrker remissens förslag men lämnar ändringsförslag.

Folkhälsomyndighetens kommentarer

Övergripande kommentar: Folkhälsomyndigheten uppfattar att listan överlag blandar verksamheter (exempel: laboratorieverksamhet) med fysiska objekt (exempel: medicintekniska produkter), vilket kan skapa otydlighet.

Folkhälsomyndigheten föreslår även ett förtydligande i stycket *Avgränsningar* för att klargöra om beroenden som myndigheter har för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet inkluderas som samhällsviktig verksamhet.

I Sverige ser vi att ojämlikheterna i hälsa består och i vissa fall ökar över tid. Folkhälsomyndigheten bedömning är att pandemins konsekvenser kan komma att förstärka dessa ojämlikheter

Studier och undersökningar har visat att grupper som redan tidigare hade sämre livsvillkor och risk för ohälsa har drabbats mest av pandemins konsekvenser.¹ För att undvika att även kommande kriser leder till ökade hälsoklyftor, är det avgörande att de funktioner i samhället som bidrar till en jämlik hälsa kan upprätthållas. Exempel på sådana funktioner är bl.a. förskola, skola, förebyggande hälsovård (särskilt för barn och unga) samt funktioner som garanterar grundläggande ekonomisk trygghet för familjer och individer. Om det förebyggande arbetet sätts på paus under en långvarig kris, så kan det skapa

---

¹ Folkhälsomyndigheten (2021). Hur har folkhälsan påverkats av covid-19-pandemin? Samlad bedömning utifrån svensk empiri och internationell forskning under 2020.

problem som tar lång tid att åtgärda när krisen väl är över, och som då kan innebära stora kostnader.

Den senaste pandemin har även tydliggjort vikten av ett förebyggande folkhälsoarbete för sjukvården vid en hälsokris. Befolkningens mående i anslutning till en hälsokris är avgörande för vårdens belastning och resurser. Därmed vill vi understryka vikten av att upprätthålla förebyggande insatser.

Förslag på områden, samhällsfunktioner och exempel i listan.

Område hälsa, vård och omsorg

- Samhällsfunktion Hälsa- och sjukvård

Folkhälsomyndigheten finner att exemplen inom denna samhällsfunktion är för detaljerade och efterlyser en mer konsekvent sammanställningsnivå.

Om detaljnivån vidhålls bör BVC, ungdomsmottagningar, företagshälsovård, elevhälsa och studenthälsa läggas till.

- Samhällsfunktion Sjukvårdsprodukter

Sjukvårdsprodukter är i sig ingen verksamhet. Däremot skulle sjukvårdsprodukter kunna falla in under tillverkning, distribution och lagerhållning av prioriterade produkter, tillsammans med inspektion och kontroll av detsamma.

Om nuvarande uppläggs behålls bör i så fall exemplen kompletteras med reagenser och skyddsmateriel.

- Samhällsfunktion Medicinskt skydd och smittskydd

Rubriken för samhällsfunktionen bör döpas om till endast Smittskydd. ”Medicinskt skydd” föreslås istället ingå i ett eventuellt område dedikerat för CBRN-frågor. (se ”Förslag på dokumentets struktur” nedan)

Den inledande texten i exemplen bör omformuleras:

Original   ”Verksamheter som kan tillhandahålla motmedel och vacciner mot kemiska ämnen, smittämnen samt radioaktiva ämnen.”

Förslag   - Verksamheter som tillhandahåller vacciner och motmedel mot smittsamma sjukdomar.

Verksamheter som tillhandahåller motmedel mot kemiska, biologiska, radioaktiva och nukleära ämnen bör i så fall kategoriseras in under CBRN

Original ” Verksamheter som kan informera allmänheten om lämpligt beteende vid nedfall och exponering.”

Förslag - Verksamheter som kan informera allmänheten rörande händelser som omfattar kemiska ämnen, smittämnen (biologiska ämnen). radioaktiva och nukleära ämnen.

Även denna punkt bör i sin helhet kategoriseras in under CBRN.

Folkhälsomyndigheten anser även att följande text bör omformuleras:

Original ” Beredskap och förberedelser inför pandemi-, zoonos- och epizootier. Både för människor och djur.”

Förslag - Beredskap och planering inför pandemier, epizootier och zoonotisk smitta.

Därtill föreslås att exempellistan kompletteras med omvärldsbevakning och epidemiologisk övervakning.

- Samhällsfunktion Läkemedelsförsörjning

Även från denna samhällsfunktion bör formuleringen ” Både för människor och djur.” flyttas till en mer lämplig rubrik.

- Samhällsfunktion Djurhälsovård

Djurhälsovård föreslås flyttas till ett lämpligare område. Övriga samhällsfunktioner syftar till human hälso- och sjukvård samt omsorg. Djurhälsa föreslås istället inrymmas under livsmedelssäkerhet.

Område livsmedelsförsörjning

- Samhällsfunktion Livsmedelskontroll

Komplettera med laboratorieverksamhet för att kontrollera livsmedel för smittämnen.

Övrigt område (ej kategoriserat)

- Samhällsfunktion tillsyn

Tillsynsverksamhet enligt alkohollagen (2010:1622). I samhället finns stora volymer etanol i omlopp, och denna etanol används i många olika sektorer för tillverkning av allt från spolarvätskor till bränslen till kosmetika till alkoholdrycker. Vid en eventuell kris är det viktigt att ha fortsatt kontroll av hanteringen av dessa produkter, eftersom intag av alkoholhaltiga produkter kan leda till akuta skador. Okontrollerad handel med alkohol kan också, särskilt i ett krisdrabbat samhälle, blir en del i en svart ekonomi som det är angeläget att undvika.

Förslag på dokumentets struktur

- Folkhälsomyndigheten föreslår att CBRN ges ett eget område i denna lista.

Under området CBRN kan flertalet samhällsviktiga verksamheter underordnas som inte låter sig kategoriseras under endast ett av de övriga områdena. Till exempel farligt gods, hantering av CBRN-kontaminerat avfall, förbränning av smittförande avfall och djur, saneringsförmåga av både individer, objekt och miljö, indikering, provtagning och laboratorieanalysförmåga.

Dessutom kan även delar av *Område skydd av civilbefolkningen, Viktig samhällsfunktion Fysiskt skydd*, inordnas under området CBRN.

Med skapandet av ett område benämnt CBRN förtydligas även samhällsfunktionen *smittskydd* och punkten *Fysiskt skydd*, samt skulle förtydliga innehållet i *Område hälsa, vård och omsorg*.

- Folkhälsomyndigheten föreslår även en tydligare struktur av listan med områden.

De exempel som återfinns i kolumnen för typer av samhällsviktig verksamhet är på väldigt varierande nivå och vi efterlyser en mer konsekvent sammanställningsnivå. I dagsläget är det detaljerade verksamhetsfunktioner och roller blandat med övergripande infrastruktur och institutioner.

Utöver kolumnerna ”Viktiga samhällsfunktioner” och ”Exempel”, föreslås därför en tredje kolumn med beskrivning av listade verksamheter. Dvs. en extra kolumn läggs till där man kan sära på beskrivningar och exempel för ökad tydlighet. Detta bidrar till att förtydliga rörande den problematik som identifierats kring en konsekvent sammanställningsnivå.

(Exempelvis: *Samhällsfunktioner - Beskrivning - Exempel*)

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Johan Carlson. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Britta Björkholm och enhetschefen Anette Richardson deltagit. Utredare Andreas Cronström har varit föredragande.

Folkhälsomyndigheten

Andreas Cronström